

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

est intelligere, quæ pro venialibus sit exhibēda satisfactio. Sufficit n. dominica oratio cum ieiunio & elemosynis: sic tamē, vt præcedat cōtritio aliquantula, & ad datur cōfessio si adfit facultas: de qua confessione post tractabitur. Pro grauioribus vero peccatis hæc est in satisfactione adhibēda sūt, sed multo vehemētius atq; districtius: quia vt ait Aug. ad agendam pœnitentiam non sufficit mores in melius cōmutare, & à malis factis recedere nisi de his, quæ facta sunt satisfaciat Dño per pœnitentiæ dolorem, per humilitatis gemitum, per cōtritionis sacrificium, cooperantibus elemosynis.

TRIA PROPONVNTVR QVÆRENDA:

Primum an sine confessione dimittatur peccatum.

DISTINCT. XVII. A

Hic oritur quæstio multiplex. Primo enim queritur, Vtrum absque satisfactione, & oris confessione, per solam cordis contritionem peccatū alicui dimittatur? Secundo. An alicui sufficiat cōfiteri Deo sine sacerdote? Tertio, an laico fideli facta valeat confessio? In his enim etiam docti diuersa sentire inueniuntur: quia super his varia, ac pene aduersa tradidisse videntur doctores. Dicunt enim quidam, sine confessione oris, & satisfactione operis neminem à peccato mundari, si tempus illa faciendi habuerit. Alii vero dicunt, ante oris confessionem & satisfactionem in cordis contritione peccatū dimitti à Deo, si tamen votum confitendi habeat. Vnde propheta, Dixi, confitebor aduersum me iniu. m. do. & tu re. im. & c. Quod *Psal. 31.* exponens Cassiod. ait. Dixi, id est, de liberaui apud me, quod confitebor, & tu remisisti. Magna *In Cassiod.* pietas Dei, qui ad solam promissionem peccatum *& gloss. ord.* dimiserit. Vorum enim pro operatione iudicatur. *in eundem.* Item Augustinus. Nondum pronunciat, promittit se pronunciatum, & Deus dimittit: quia hoc ipsum dicere, quoddā pronunciare est corde. Nōdum

*princ. enar-
rationis, in
tom. 8.
Psal. 50.
Ezech. 18. e*

*Luc. 17. d
Ioan. 11. f
Eccle. 17. d
Aug. de ver-
bis Domini
sermone. 8.*

*Esai. 43. d
Amb. lib. de
paradisoc.
14. idem in
sermone
Quadrage-
sime.*

dum est vox in ore, ut homo audiat confessionē, & Deus audit. Itē. Sacrificium Deo spiritus cōtri. & c. alibi etiam legitur, Quacunq; hora peccator conuersus fuerit & ingemuerit, vita viuet, & nō morietur. Non dicitur ore cōfessus fuerit, sed conuersus ingemuerit. Vnde datur intelligi, quod etiam ore tacente veniā interdum consequitur. Hinc etiam leprosi illi, quibus Dñs præcepit ut ostenderēt se sacerdotibus, in itinere antequam ad sacerdotes venirent, mundati sunt. Ex quo insinuat, q̄ antequam ora nostra sacerdotibus aperiāmus, i. peccata cōfiteamur, à lepra peccati mūdāmur. Lazarus etiam non prius de monumēto est eductus, & post à Dño suscitatus: sed intrus suscitatus, prodit foras viuus, ut ostenderetur suscitatio animæ præcedere confessionē. Nemo enim pōt confiteri, nisi suscitatus: quia à mortuo, velut qui nō est. perit cōfessio. Nullus ergo confitetur, nisi resuscitatus. Nemo a. suscitatur, nisi qui à peccato soluitur, quia peccatū mors animæ est, quæ ut est vita corporis, ita eius vita Deus est. His aliisq; pluribus auctoritatibus probatur, ante confessionē vel satisfactionem sola compunctione peccatum dimitti, quod qui negant, eas determinare laborant, nec non in huius sententiæ deprecationē, & ad suæ opinionis assertionē auctorum testimonia inducunt. Ait enim Dñs per Esaiam, Dic tu iniquitates tuas & iustificeris. Item Ambr. Non pōt quisquam iustificari à peccato, nisi peccatum ipsum antea fuerit confessus. Idē dicit, Confessio à morte animam liberat, confessio aperit paradysum, confessio sp̄ salutis tribuit: quia non meretur iustificari, qui in vita sua non vult peccatum confiteri. Illa cōfessio nos liberat, quæ fit cum pœnitentia. Pœnitentia vera est dolor cordis, & amaritudo animæ p̄ malis, quæ quisq; commisit. Itē Ioan. Non potest quisquam gratiam Dei accipere, nisi purgatus fuerit

ab om-

Ab omni peccato per pœnitentiæ confessionem & per baptismum. Itē Aug. Agite pœnitentiam, qualis agitur in Ecclesia. Nemo dicat sibi occulte ago, quia apud Deum ago, nouit Deus qui mihi ignoscit, quia in corde ago. Ergo sine causa dictum est, Quæ solueritis super terram, soluta erunt in cælis? Ergo sine causa clauæ datae sunt? Frustramus ergo verbum Christi. Iob dicit, Si erubui in conspectu populi peccata mea cōfiteri. Itē Ambr. Venialis est culpa, quam sequitur confessio delictorum. Itē Aug. super illum locum Ps. Non absorbeat me profundum, neq; vrgeat super me puteus os suū. Puteus est profunditas iniquitatis: in quā si cecideris, non claudet super te os suum, si tu non claudis os tuū. Confitere ergo & dic. De profundis clamaui ad te dom. &c. & euades. Claudit super illū, qui in profundum cōtemnit: à quo mortuo, velut qui non fit, perit confessio. Item, Nullus debite grauioris pœnæ accipit veniā, nisi qualem cunque, etsi longe minorē quam debeat, soluerit pœnam. Ita enim impartitur à Deo largitas misericordiæ, vt non relinquatur iustitia disciplinæ. Item Hier. Qui peccator est, plangat delicta propria vel populi, & ingrediatur Ecclesiam, de qua propter peccata fuerat egressus: & dormiat in sacco, vt præteritas delicias, per quas Deum offenderat, vitæ austeritate compenset. His aliisq; auctoritatibus nituntur asserere, sine confessione vocis, & aliqua solutione pœnæ neminem à peccato mundari.

Cui sententiæ potius consentiendum sit. **B**

Quid ergo super his sentiendū sit, quid tenendū? Sane dici potest, quod sine confessione oris, & solutione pœnæ exteriori peccata delentur per cōtritionē, & humilitatem cordis. Ex quo enim proponit mente cōpuncta se cōfessurum, Deus dimittit: quia ibi est cōfessio cordis, etsi nō oris: per quā anima interius mūdatur à macula, & cōtagio peccati

Aug. hom. 49. in to 10.

Matth. 16. Iob. 31 d

Aug. cap. 6. li. de continentia to. 4. Psal. 129. Prou. 18. c

Amb. c. 14. de paradyso.

Hie. ad ca. 1. Ioe. accingite vos.

De pœnit.
dist. 1. cap.
Nullus.
Agite.

Super Psal.
50. vers. 12.
Ne proicias
& glossa in
terlineal,
in to. 8.

Psal. 31. f

Amb. Luca
22. in com-
ment. to. 5.

Chrys. to. 4.
ad illud: pœ-
nitentia lo-
cum non in-
uenit s. 12.

cati cōmissi, & debitū æternę mortis relaxatur. **Ma**
la ergo, quæ superius dicta sunt de confessione
pœnitentia, vel ad confessionem cordis, vel ad in
teriorē pœnam referenda sunt. Sicut illud Aug.
Quod nullus dicitur veniam consequi, nisi prius
quantulamcūq; peccati soluerit pœnā: vel de ex
teriori pœna accipienda sunt, & ad cōtemnentiam
vel negligentes referenda, sicut illud Nemo dicat
occulte age, &c. Nonnulli n. in vita peccata confite
ri negligunt, vel erubescunt: & ideo non merentur
iustificari. Sicut n. pœcepta est nobis interior
pœnitentia, ita & oris cōfessio, & exterior satisfactio,
si adsit facultas. Vnde nec vere pœnitens est,
qui confessionis votum nō habet. Et sicut peccati
remissio munus Dei est, ita pœnitentia & cōfessio,
per quam peccatū deletur, non pōt esse nisi à Deo.
vt Aug. ait. Jam, inquit, donū Sp. S. habet qui confite
tur & pœnitet: quia non pōt esse confessio peccati
& compunctio in homine ex seipso. Cum enim
irascitur sibi quisq; & displicet, sine dono Spiritus
sancti non est. Oportet ergo pœnitentē confiteri, si
tempus habeat: & tamen antequam fit confessio
in ore, si votum sit in corde, pœstatur ei remissio.

Si sufficit soli Deo confiteri.

Iam secundum quæstionis articulū inspiciam.
sc. Vtrum sufficiat peccata confiteri soli Deo, an o
porteat confiteri sacerdoti. Quibusdam visum est
sufficere, si soli Deo fiat cōfessio sine iudicio sacer
dotali, & confessione Ecclesię: quia David dixit,
Dixi confitebor do. & tu re. &c. non ait sacerdoti
& tamen remissum sibi peccatum dicit. Itē Ambrosius
Ideo fleuit Petrus, quia culpa obrepit ei, nō inue
nio qd dixerit, inuenio quod fleuerit. Lachrymæ
eius lego, satisfactionē non lego. Sed quod defecit
non pōt, ablu potest. Lauant lachrymæ delictum
quod voce pudor est cōfiteri. Veniæ fletus cōsultus
& verecundię. Hos idē etiam Maximus dicit episcopus

scopus. Item Ioan. Chrysof. Non tibi dico, vt te
 prodas in publicum, neq; apud alios te accuses: sed
 obedire te volo prophetæ dicenti, Reuela Deo vi-
 tam tuam. Ante Deum ergo tua confitere peccata,
 apud verum iudicē cum oratione delicta tua pro-
 nuncia, non lingua, sed conscientiæ tuæ memoria:
 & tunc demum spera te misericordiam posse con-
 sequi. Si habueris peccata tuā in mente continue,
 nūquam in malum aduersus proximum in corde
 tuo tenebis. Idē Peccata tua quotidie dicito, vt de-
 leas illa. Sed si confunderis alicui dicere, dicito ea
 quotidie in animo tuo, non dico, vt confitearis ea
 cōseruo tuo, vt tibi exprobet. Dicito Deo, qui cu-
 rat ea. Nec n. si nō dixeris, ignorat ea, cum faciebas
 ea, præsto erat: cū admitteres ea, cognouerat. Nū-
 quid ea vult à te cognoscere? Peccare nō erubuiti,
 & cōfiteri erubescis? Dicito in hac vita, vt in alia
 requiē habeas: dicito ingemiscens & lachrymans.
 In codice scripta sunt peccata tua. Spongia pecca-
 torum tuorum lachrymæ tuæ sint. Itē Prosper: Illi
 quorum peccata humanā notitiā latent, non ab
 ipsis cōfessa, nec ab aliis publicata, si ea cōfiteri vel
 emēdare noluerint, Deum quē habēt testē, ipsum
 & habituri sunt vltorē. Quod si ipsi sui iudices fiāt,
 & veluti suæ iniquitatis vltores, hic in se volunta-
 riam pœnā seuerissimę animaduersionis exerceāt:
 temporalibus pœnis mutabūt æterna supplicia, &
 lachrymis ex vera cordis cōtritione fluētibus re-
 stinguēt æterni ignis incēdia. Et infra, Facilius sibi
 Deum placabunt illi, qui aut propriis confessioni-
 bus crimen produnt, aut nesciētibus aliis ipsis in
 se voluntariæ excōmunicationis ferunt sententiā:
 & ab altari cui ministrabant, non animo, sed of-
 ficio separari, vitam suam quasi mortuam plan-
 gunt: certi quod reconciliati sibi efficacis pœnitē-
 tiæ fructibus, à Deo non solum amissa recipiant,
 sed etiam supernæ ciuitatis gaudia recipiant. His
 autho-

ad Heb. hō

31. & ho 41.

ad populum

Antiochi.

tom. 5.

Maximus

hom. 3. Tau

rinensis.

Idem Chryf.

tom. 1. ho. 2.

In P sal. 50.

Prosper li. 2.

de vita con-

templatiua,

ca. 7. in mo-

dio.

Ibid paulē

inferius.

Ibid Prosper

inferius c. 7.

authoritatib. innituntur, qui sufficere contendunt Deo confiteri peccata sine sacerdote. Dicunt enim quod si quis timens detegit culpam suam apud homines, ne inde opprobrio habeatur, vel alij suo exemplo ad peccandum accingantur: & ideo tacet homini, & reuelat Dño Deo, consequitur veniam.

Quod non sufficit soli Deo confiteri, si tempus adsit, si tamen homini possit. D

Iacobi 5. d

*In hom. 50.
de utilitate
ac necessitate
penitentia, in to. 10.*

*Leo pri. epis.
ad Theodos.
rum For.
lisensem
epis. 89.*

Sed q̄ sacerdotib. confiteri oporteat, non solum illa auctoritate Iacobi. Confitemini alterutrum peccata vestra, & c. sed etiam aliorum plurib. testimonijs comprobatur. Ait n. Aug. Iudicet seipsum homo voluntarie dum pot̄: & mores conuertat in melius: ne cum iam non poterit, præter voluntatē à Dño iudicetur: & cum in se protulerit seuerissimæ medicinæ, sed tamen vtilissimæ, sententiã, veniat ad antistites, per quos illi clauēs ministrantur ecclesiæ. Tanq̄ bonus iam incipiens esse filius, maternorum membrorū ordine custodito, à p̄positis sacramentorū accipiat satisfactionis suæ modū in offerendo sacrificio cōtriti cordis deuotus & supplex. Id tamen agat, quod nō solū sibi pro fit ad salutē, sed et ad exēplum cæteris: vt si peccatum eius non modo in graui eius malo, sed etiam in tanto scādalo aliorum est, atq̄ hoc expedire vtilitati ecclesiæ videtur antistiti, in notitiam multorum vel totius plebis agere pœnitentiã non recuset: ne lætali plagæ per pudorē addat tumorē, cum tāta est plaga peccati & impetus morbi, vt medicamenta corporis & sanguinis Dñi differēda sint, auctoritate antistitis, debet se quisq; remouere ab altari ad agendã pœnitentiã, & eadem reconciliari. Item Leo Papa, Multiplex misericordia Dei ita lapsibus subuenit humanis, vt nō modo per baptismū, sed etiã per pœnitentiã spes vitæ reparetur: sic diuinæ voluntatis præsidijs ordinatis, vt indulgentiã Dei nisi supplicationib. sacerdotū nequeant obtinere.

Christi

Christi
statem
darent
cōmu
liatio
omni
repræ
niat iu
Domi
tib. do
non pe
strate
statua
Moyse
erubesc
missio
nus, vt
per seip
timore
per cō
ne, & f
cōmiss
lit, qui
cōmiss
& iust
ita & i
dix est
iustus
nō dice
damna
labore
erubesc
pœna,
dia. V
spe ver
sequer
plus p

Christus n. hanc propositis ecclesie tradidit potestatem, vt confidentib. pœnitentię satisfactionem darent, & eosdē salubri satisfactione purgatos, ad cōmunionem sacramētorum perianuam recōciliationis admitterent. Item Aug. Quem pœnitet, omninō pœniteat, & dolorē lachrymis ostendat: repræsente vitam suā Deo per sacerdotē, præueniat iudicium Dei per confessionem. Præcepit n. Dominus mundandis, vt ostēderent orā sacerdotib. docēs corporali præsentiā cōfitenda peccata, non per scripta manifestanda. Dixit n. ora monstrate & omnes: non vnus pro omib. non alium statuatis nuncium, qui pro vobis offerat munus à Moysē statutum: sed qui per vos peccastis, per vos erubescatis. Erubescentiā n. ipsa partem habet remissionis. Ex misericordia n. hoc præcepit Dominus, vt nemo pœniteret in occulto. In hoc n. quod per seipsum dicit sacerdoti, & erubescentiā vincit, timore Dei offensi sit veniā criminis. Fit n. veniale per confessionē, quod criminale erat in operatione, & si non statim purgatur, fit tamen veniale, q̄ cōmiserat mortale. Multum n. satisfactionis obtulit, qui erubescentię dominans, nihil eorum, quæ cōmisit, nūcio Dei negauit. Deus n. qui misericors & iustus est, sicut seruat misericordiam in iustitia, ita & iustitiam in misericordia. Opus n. misericordię est, Peccanti peccata dimittere: sed oportet vt iustus misereatur iustē. Considerat n. si dignus est, nō dico iustitia, sed & misericordia. Iustitia n. solā damnat, sed dignus est misericordia, qui spirituali labore quærit gratiam. Laborat n. mens patiēdo erubescentiā. Et quoniā verecundiā magna est pœna, qui erubescit p̄ Christo, fit dign⁹ misericordia. Vnde patet, quia quanto plurib. cōfitebitur in spe veniæ turpitudinē criminis, tanto facilius cōsequetur gratiā remissionis. Ipsi enim sacerdotes plus possunt proficere, plus confitentibus parcere.

D d d

Item

*Aug. lib. de
vera & falsā
pœnit. ca.
10. in tom. 4.
Lucā 17. d*

ligare & soluere: ne cū negligens circa se extiterit, negligatur ab eo, qui cum misericorditer monet & petit, ne ambo in foueam cadant, quam stultus evitare noluit. Tanta itaq; vis cōfessionis est, vt si deest sacerdos confiteatur proximo. Sæpè n. contingit, quod pœnitēs non potest verecundari coram sacerdote, quem desideranti nec tempus, nec locus offert. Etsi ille cui confitebitur, potestatem non habeat soluendi, sit ramēn dignus venia ex sacerdotis desiderio, qui crimen confitetur socio. Mundati n. sunt leprosi, dum ibant orare vel se ostendere sacerdotib. antequam ad eos peruenirēt. Vnde patet Deum ad cor inspicere, dum ex necessitate prohibentur ad sacerdotes peruenire. Vnde Aug. Sæpè quidē querunt eos sani & læti: sed dum querunt, antequam perueniant, moriuntur. Sed misericordia Dei vbiq; est: qui & iustis parcere nouit, etsi non tam cito, sicut si solueretur à sacerdote. Qui ergo cōfretur sacerdoti, omnino meliori, quam potest, cōfiteatur: & si peccatum occultum est, sufficiat referre in noticiā sacerdotis. Nam in resurrectione filia Archisynagogi puellę, pauci interfuerūt qui viderunt: nōdum n. erat sepulta, nōdum extra portā delata, nōdum extra domum in noticiā portata. Intus resuscitauit, quam intus inuenit: relictis solis Petro & Iacobo & Ioāne, & patre & matre puellę, in quibus figuraliter cōtinentur sacerdotes ecclesię. Quos a. extra inuenit, aduertendum est quomodo suscitauit. Flebat n. turba post filiū viduz: fleuit Martha & Maria supplicantes pro fratre, flebat & turba Mariam secuta. In quo docemur, publicē peccantib. non propriū, sed ecclesię sufficere meritū. Laboret ergo pœnitens, in ecclesia esse, & ad vnitatē ecclesię tendere. Nisi n. vnitatis ecclesię succurrat, nisi q̄ deest peccatori, sua oratione compleat, de manibus inimici non tripietur anima mortui. Credendum est n. quod

Luca 7. d

*Aug. ibid.
Ibid. cap. 1.
continuo.
Matth. 9. 8
Marc. 5.*

*Luca 7. 6
Ioan. 11. 6*

*Aug. ibidem
cap. 1. in pr.*

omnes orationes & eleemosynæ, ecclesie, & opera iustitiæ & misericordiæ succurrant resognoscenti mortē suam ad cōuersionem. Ideoq; nemo dignè pœnitere potest, quē non sustineat vnitas ecclesie. Ideoq; nemo perat sacerdotes per aliquā culpam ab vnitate ecclesie diuisos. Ex his satis aperitur, & absoluitur præmissæ quæstionis articulus. Quærendum est n. sacerdos sapiens & discretus, qui cum potestate simul habeat iudicium, qui si fortè defuerit, confiteri debet socio. Beda vero inter confessionē venialium, & mortaliū distinguit super illum locum, Cōfitemini alterutrum peccata vestra. Ait n. Coæqualibus quotidiana & leuia grauiora verò sacerdoti pandamus, & quāto iusserit tempore purgare, curemus: quia sine confessionē emendationis peccata nequeunt dimitti. Sed & grauiora coequalib. pandenda sunt, cum deest sacerdos, & vrget periculū. Venialia vero etiam sacerdotum ablata copia, licet confiteri coequali, & sufficit, vt quibusdam placet, si tamē ex contēptu non præmittatur sacerdos. Tutius est tamen & perfectius vtriusque generis peccata sacerdotibus pandere, & consilium medicinæ ab eis quærere, quibus concessa est potestas ligandi & soluendi.

Hic aperit, qualiter supradictæ auctoritates intelligendæ sūt. F
 Cum ergo ex his alijsq; plurib. testimonijs perspicuum fiat, & indubitatiliter constat, peccata primū Deo, deinde sacerdoti esse cōfrenda, & si ipse defuerit, etiā socio: illud Ioan. Chryf. superius positum non est ita intelligendum, vt liceat alicui, si tēpus habeat, sacerdoti non cōfiteri: sed quia sufficit, vbi crimē occultum est, soli Deo per sacerdotē dicere, & semel. Nec oportet publicari coram multis q; occultum est. Quod notauit dicens. Non tibi dico, vt te p̄das in publicum. Sicut n. publica noxa publico eget remedio, ita & occulta secreta cōfessione & occulta satisfactione purgatur. Nec necesse est,

Beda in expositione super epist. Iac. 5. d

De pœ. di. 1. c. Quis aliquid quando, ad finem.

se est, vt, q̄ semel sacerdoti confessi sumus, iterum
 confiteamur: sed lingua cordis, non carnis, apud
 verum iudicē id iugiter confiteri debemus. Vnde
 idem Ioan. ait. Nunc a. si recorderis peccatorum
 tuorum, & frequenter ea in cōspectu Dei pronun-
 cies, & pro eis depreceris, citi⁹ illa delebis. Si verò
 obliuiscaris, tunc eorū recordaberis nolens, quā-
 do publicabuntur, & in cōspectu omniū amico-
 rum & inimicorum, sanctorumq; angelorum pfe-
 rentur. Ita etiā illud Ambr. Lachrymæ lauant de-
 lictum quod voce pudor est cōfiteri: ad publicam
 p̄nitentiam referendum est. Ibi n. virtutem la-
 chrymarum, & confessionis ostendens, significare
 voluit, q̄ lachrymæ occultæ, & confessio secreta,
 sicut quæ fit soli sacerdoti, lauant delictum, quod
 pudet aliquem publicè confiteri. Quod verò dicit
 se lachrymas Petri legisse non satisfactionem vel
 confessionem: per hoc non excludit illa. Multa n.
 facta sunt, quæ scripta non sunt: & fortè nondum
 facta erat institutio cōfessionis, quæ modo est. Si-
 militer & illud Prosperi, Si sui iudices fiant, muta-
 bunt æterna supplicia, & illud, Facilius Deum pla-
 cabunt sibi, qui aut propriis confessionib. crimen
 produnt, aut nescientib. aliis in se sententiam ex-
 cōmunicationis ferunt: ad publicam confessionē
 & satisfactionem referri oportet. Non n. solis sa-
 cerdotib. ius ligandi atq; soluendi datū est, si cuiq;
 suo arbitrio se p̄na vel excommunicationis sen-
 tentia ligare, & absq; sacerdotali iudicio se ipsum
 Deo vel altari reconciliare licet, quod ecclesiasticę
 institutioni, & cōsuetudini penitus repugnat. Po-
 tius ergo si publicè peccasti, publicè confitere te
 reum, & emenda. Si vero occultè deliquisti, etiā si
 non taceas: nec tamen dico, vt publices. Taciturnitas
 n. peccati, ex superbia nascitur cordis. Ideo
 enim peccatū suum quis celat, ne reputetur foris,
 qualem se iam diuino cōspectui exhibuit: quod

*Ioan. Chryf.
 ho. 31 ad id,
 Pa. locū non
 inuenit, c. 12
 ad heb. 10. 4.
 & hom. 41.
 ad populum
 Antioch.
 tom. 5.
 Amb. ad c.
 21. Luca, &
 sermo. 46.
 in medio.*

*De pœ. dis. 2.
ad finem.*

Genes. 4. f

*Ipan. Chryf.
hom 3. ad il-
lud Matth.
3. & bap-
tizabantur.*

ex fonte superbiæ nascitur. Species n. superbiæ est se velle iustum videri, qui peccator est: atq; hypocrita conuincitur, qui instar primorum parentum vel tergiuersatione verborum peccata sua leuigare contedit, vel sicut Cain peccata sua reticendo superprimere querit. Vbi ergo superbia regnat & hypocrisis, humilitas locum non habet. Sine humilitate vero alicui veniam sperare non licet. Vbi est ergo taciturnitas confessionis, non est speranda venia criminis. Iam certissime liquet, quam sit detestabile peccati silentium, & è conuerso quam sit necessaria confessio. Est n. confessio testimoniū conscientie Deū timentis. Qui n. timet iudicium Dei, peccatum non erubescit cōfiteri. Perfectus timor soluit omnem pudorem: confessio peccati pudorem habet, & ipsa erubescētia est grauis pœna. Ideoq; iubemur cōfiteri peccata, vt erubescētiā patiamur pro pœna, nam hoc ipsum pars est diuini iudicii. Si ergo queritur, An confessio sit necessaria, cum in cōtritione iam deletum sit peccatū? Dicimus, quia quædā punitio peccati est, sicut satisfactio operis. Per confessionem etiam intelligit sacerdos, qualiter debeat iudicare de crimine. Per eam quoque peccator fit humilior & cautior.

DE REMISSIONE SACERDOTIS.

DISTINCT. XVIII.

Hic queri solet. Si peccatum omnino dimissum est à Deo per cordis contritionem, ex quo pœnitens votum habuit confitendi, quid postea dimittatur ei à sacerdote? Video enim, quo vinculo eum ligat, scil. temporalis pœnæ, sed non à quo eum absoluat & ideo quæro. Ante pœnitentiam quippe cordis, anima rei maculam habet & fetorem peccati, atq; æternæ ultionis vinculo ligata existit. Si vero ante confessionem per cordis contritionem Deus per seipsum sine mysterio sacerdotis & debitum omnino relaxat, & animam in-

terius